

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Marie Součkové a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobkyně: **Ing. M. T.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 27. 4. 2005, č.j. X, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 6. června 2007 č. j. 41 Cad 78/2005 - 65,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 6. června 2007 č. j. 41 Cad 78/2005 - 65 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalovaná v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně, jímž bylo zrušeno její rozhodnutí ze dne 27. 4. 2005 pro vady řízení a věc jí vrácena k dalšímu řízení.

Při posouzení věci vycházel krajský soud z následujícího (byť ne zcela explicitně v odůvodnění rozsudku popsaného) skutkového stavu: Svým rozhodnutím ze dne 29. 11. 2001 přiznala žalovaná žalobkyni podle ust. § 29 zák. č. 155/1995 Sb. ode dne 1. 6. 2001 starobní důchod ve výši 7944 Kč měsíčně. Základní výměra byla určena částkou 1310 Kč, procentní výměra částkou 6634 Kč. Pro stanovení výše procentní výměry bylo žalobkyni dle osobního listu důchodového pojištění (dále jen OLDP) ze dne 12. 11. 2001 zhodnoceno 41 roků a 151 dnů pojištění. Výše důchodu pak byla upravena rozhodnutím žalované ze dne 11. 12. 2002 na částku 8421 Kč po dodatečném zápočtu doby péče o dceru R. nar. X.

Žalobkyně tak pro důchodové účely získala celkově 41 roků a 284 dnů pojištění (včetně náhradních dob) konkretizovaných v OLDP ze dne 4. 10. 2002. Nárok na starobní důchod jí vznikl dne 5. 8. 1999. Rozhodnutím ze dne 29. 6. 2004 jí pak byl přiznaný starobní důchod odňat s odůvodněním, že naposledy před rozdělením ČSFR byla zaměstnána u SPT Bratislava a k přiznání starobního důchodu za dobu do 31. 12. 1992 je tedy podle článku 20 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení příslušná Sociální pojišťovna – ústředí Bratislava. Česká republika je podle čl. 11 Smlouvy příslušná pouze ke zhodnocení dob získaných žalobkyní na jejím území po 31. 12. 1992. Toto rozhodnutí bylo na základě závazného právního názoru obsaženého v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2007 č. j. 3 Ads 94/2005 – 79 zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 2. 4. 2007 č. j. 33 Cad 35/2007 – 89, neboť ohlášená úprava výše starobního důchodu dílčením neznamená zánik nároku na dávku. Rozhodnutím ze dne 27. 4. 2005 pak žalovaná přiznala žalobkyni podle ust. § 29 zák. č. 155/1995 Sb. a čl. 11 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení č. 228/1993 Sb. ode dne 1. 6. 2001 starobní důchod ve výši 1770 Kč měsíčně. V českém systému důchodového pojištění bylo žalobkyni započteno 2916 dnů pojištění, ve slovenském 7601 dnů pojištění. Základní výměra i procentní výměra českého starobního důchodu byla tedy upravena v poměru českých dob pojištění k celkové době pojištění. Rozhodnutím Sociální pojišťovny – ústředí Bratislava ze dne 8. 12. 2004 byl žalobkyni přiznán ode dne 1. 6. 2001 starobní důchod ve výši 4078 Kč měsíčně. Ve slovenském systému důchodového pojištění nebyla žalobkyni započtena doba od 5. 8. 1961 do 5. 3. 1975 a od 16. 2. 1976 do 6. 11. 1981 pro ztrátu příslušných evidenčních listů. Chybějící doby však vymezuje OLDP ze dne 13. 4. 2005 od 1. 9. 1961 do 2. 4. 1967 a od 9. 12. 1972 do 8. 11. 1981. Tato skutečnost ovlivnila jak výši slovenského „solo“ důchodu, tak i výši českého „dílčího“ důchodu. Žalobkyně má české státní občanství a od 15. 3. 1993 je hlášena k trvalému pobytu na současné adrese v České republice.

Krajský soud pak s odkazem na nález pléna Ústavního soudu ze dne 20. 3. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 4/06 závázal žalovanou zhodnotit žalobkyni s ohledem na její české státní občanství pro důchodové účely dobu do 31. 12. 1992 s tím, že za doloženou je třeba pokládat veškerou dobu uvedenou na OLDP ze dne 4. 10. 2002 a k tomu dobu evidence žalobkyně u Úřadu práce v Bratislavě v roce 1991. Ke způsobu stanovení výše důchodu s ohledem na důchod pobíraný od slovenského nositele pojištění se krajský soud nijak nevyjádřil.

Kasační stížnost podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky. Stěžovatelka namítala, že pokud jí soud uložil přiznat starobní důchod výhradně podle českých předpisů, opomenul tím zcela existenci mezinárodní Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení č. 228/1993 Sb., kdy podle článku 20 odst. 1 se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni 31. 12. 1992 nebo naposledy před tímto dnem. Žalobkyně je již poživatelkou slovenského starobního důchodu za dobu zaměstnání získanou do 31. 12. 1992, z českého důchodového pojištění jí tak náleží starobní důchod za doby získané po tomto datu. Pokud by tomu tak nebylo, došlo by k dvojímu zhodnocení téže doby pojištění jak slovenskou, tak i českou stranou a k přiznání dvou plných starobních důchodů se stejnou dobou pojištění, což by bylo v rozporu jak se Smlouvou mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení, tak s předpisy českými

a nakonec i s Nařízením Rady (EHS) č. 1408/71 a č. 574/72. V této souvislosti stěžovatelka podotkla, že článek 20 Smlouvy je součástí Přílohy III. Nařízení Rady 1408/71, je tedy zároveň součástí komunitárního práva v oblasti sociálního zabezpečení, které je přímo aplikovatelné v členských státech EU. Dále stěžovatelka namítala, že právní názor vyslovený v napadeném rozsudku je v rozporu s právním názorem obsaženým v rozsudku téhož soudu ze dne 2. 4. 2007 č. j. 33 Cad 35/2007, neboť zatímco posléze uvedený rozsudek uvádí, že původně nesprávně přiznaný český důchod neměl být odejmut, ale jen snížen, napadený rozsudek ukládá stěžovateli přiznání plného českého starobního důchodu de facto bez ohledu na existenci Smlouvy. Stěžovatelka je tak v případě nutnosti ochotna žalobkyni uznat chybějící dobu v letech 1961 až 1981, neboť žalobkyni nemůže jít k tíži ztráta evidenčních materiálů, jiný postup však považuje za nezákonný. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhl, aby byl napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve svém vyjádření k podané kasační stížnosti upozornila na skutečnost, že dne 26. 6. 2007 již Sociální pojišťovna – ústředí Bratislava rozhodla o úpravě slovenského starobního důchodu po zápočtu sporných dob, stěžovatelka však s tím související úpravu českého dílčího starobního důchodu doposud neprovedla. Ani s takovouto úpravou by však žalobkyně nesouhlasila, neboť dle jejího názoru vzhledem k tomu, že již před rozdělením ČSFR se přestěhovala k zpět do České republiky a měla stále české občanství, měl by jí náležet plný český starobní důchod, jak rozhodl krajský soud. Žalobkyně uvedla, že nikdy nebude souhlasit ani s tím, aby jí byl dorovnáván rozdíl mezi plným českým starobním důchodem a součtem slovenského a dílčího českého starobního důchodu v souladu s posledním rozhodnutím Ústavního soudu. Žalobkyně proto navrhl, aby provedl za uplynulé období přepočít český dílčí starobní důchod s ohledem na prokázané doby a přiznat doplatek na dávce, do budoucna pak požadovala (jak již výše uvedeno) přiznání úplného českého starobního důchodu.

Nejvyšší správní soud podle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. přezkoumává v řízení o kasační stížnosti napadené rozsudky v rozsahu uplatněných důvodů, z úřední povinnosti však přihlíží ke zmatečnosti řízení před soudem podle ust. § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., k vadám řízení a nepřezkoumatelnosti rozhodnutí podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a k případům nicotnosti správního rozhodnutí.

Podle ust. § 78 odst. 1 s. ř. s. je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Podle odst. 5 pak právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.

Po posouzení věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost. Nejvyšší správní soud předeseílá, že krajský soud se dopustil jisté nepřesnosti již ve výroku svého rozsudku, když zrušil rozhodnutí stěžovatelky „pro vady řízení“, ačkoliv v odůvodnění rozsudku jí žádné chyby při vedení řízení nevytkl a z jeho obsahu je zřejmé, že posuzoval výhradně právní otázku zápočtu dob pojištění získaných žalobkyní do 31. 12. 1992. Dospěl-li tedy k závěru, že tuto otázku posoudila stěžovatelka chybně, bylo na místě zrušit její rozhodnutí pro nezákonnost. Tato vada by ovšem sama o sobě nebyla důvodem ke kasaci napadeného rozsudku, neboť

skutečné důvody pro zrušení správního rozhodnutí jsou seznatelné. Závažnější vadou, která vedla Nejvyšší správní soud nakonec k závěru o nepřezkoumatelnosti rozsudku, je nejasná formulace závazného právního názoru. Krajský soud sice nepochybil, pokud opřel řešení nanesené právní otázky o náleznost Ústavního soudu ze dne 20. 3. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 4/06, závěry z něho plynoucí však nikterak nezasadil do kontextu projednávaného případu. Jestliže tedy krajský soud uvádí, že žalobkyně „ke dni 1. 1. 1993 splnila podmínky ust. § 29 zák. č. 155/1995 Sb. z hlediska potřebné doby pojištění tak i věku, a proto bude podle tohoto ustanovení postupováno“ není takovýto závěr jednak správný, neboť věkovou podmínku splnila žalobkyně až dne 5. 8. 1999, jednak není zřejmé, jaký má pro další řízení význam, neboť sporným v daném případě (na rozdíl od případu projednávaného Ústavním soudem) nebyl samotný nárok na dávku (viz. též již zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2007 č. j. 3 Ads 94/2005 – 79), ale způsob stanovení její výše. K této otázce krajský soud pouze uvedl, že při výpočtu starobního důchodu, kdy bude započtena veškerá doba pojištění, bude postupováno podle § 33 a 34 zák. č. 155/1995 Sb. Nezodpovězena přitom zůstala ta nejpodstatnější otázka, zda a případně jak má stěžovatelka při výpočtu výše starobního důchodu žalobkyně zohlednit důchod přiznaný slovenským nositelem pojištění. Jak lze dovodit z kasační stížnosti i z následného vyjádření žalobkyně, obě účastnice (vyjadřující určité pochybnosti) se domnívají, že podle názoru obsaženého v napadeném rozsudku nemá být tento důchod při výpočtu výše dávky nijak zohledněn, Nejvyšší správní soud však upozorňuje, že opírá-li krajský soud svoje rozhodnutí o citovaný náleznost Ústavního soudu, vyplývá z něho jiný postup, a to takový, že výše českého starobního důchodu žalobkyně by měla být pro výplatu upravena v souběhu s důchodem přiznaným slovenským nositelem pojištění a fakticky by tedy měl být přiznan rozdíl mezi výší českého starobního důchodu se zápočtem veškeré prokázané doby pojištění a výší úhrnu důchodů přiznaných podle smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení. Jinak řečeno, krajský soud se v odůvodnění napadeného rozsudku jednoznačně nevyjádřil, zda zavazuje správní orgán k navýšení přiznaného dílčího starobního důchodu o určitý „vyrovnávací příspěvek“ nebo v zásadě k restituci právního stavu nastoleného rozhodnutím stěžovatelky ze dne 11. 12. 2002 s dopočtem doby evidence u Úřadu práce v Bratislavě v roce 1991. Vzhledem k tomu, že podle ust. § 78 odst. 5 s. ř. s. je správní orgán v dalším řízení vázán jen právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku, není v pravomoci Nejvyššího správního soudu chybějící podstatnou část závazného právního názoru krajského soudu nahradit vlastní úvahou. Za této situace mu nezbylo, než napadený rozsudek Krajského soudu v Brně podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu tak, že vydá nové rozhodnutí ve věci, v němž bude jeho právní názor na výpočet výše starobního důchodu žalobkyně zformulován jasným a srozumitelným způsobem, nevzbuzujícím žádné pochybnosti o jeho obsahu. V novém rozhodnutí pak podle ust. § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 21. května 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu